

Sygn. akt III AUa 2608/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSO del. Maria Pierzycka - Pająk SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. Ć. (R. Ć.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 24 października 2014 r. sygn. akt X U 1616/14

oddala apelację.

/-/SSO del. M.Pierzycka-Pająk /-/SSA J.Ansion /-/SSA E. Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2608/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 czerwca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonej R. Ć. prawa do emerytury obliczonej

na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w oparciu o art. 55 tejże ustawy, ponieważ osobie, której przyznano emeryturę obliczoną na dotychczasowych zasadach (zgodnie z art. 53) nie przysługuje prawo do zastosowania art. 55 i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad (zgodnie z art. 26), bowiem ubezpieczona była już uprawniona do emerytury od dnia 25 maja 1995r. i to świadczenie pobierała.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona podniosła, że nie zgadza się z otrzymaną decyzją i wniosła o skierowanie sprawy na drogę sądową.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, wnosząc o oddalenie odwołania ubezpieczonej. Podkreślił, że przepis art. 55 ustawy emerytalnej wskazuje, że ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego tym przepisem wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 października 2014r., sygn. akt X U 1616/14, Sąd Okręgowy w Katowicach zmienił decyzję organu rentowego z dnia 13 czerwca 2014r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, począwszy od dnia 1 czerwca 2014r.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczona R. Ć., ur. (...), z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury wystąpiła po raz pierwszy w dniu 28 kwietnia 1995r. W dniu 25 maja 1995r. organ rentowy wydał decyzję, na podstawie której ustalił ubezpieczonej prawo do emerytury wcześniejszej od dnia 31 stycznia 1995r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, czyli od 55 roku życia. W okresie od 1 lipca 1996r. do 10 marca 2000r. ubezpieczona była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) S.A., od dnia 11 marca 2000r. do dnia 29 czerwca 2001r. w Przedsiębiorstwie (...) i (...) Sp. z o.o. oraz od dnia 16 października 2001r. do dnia 29 sierpnia 2003r. w Przedsiębiorstwie (...).

Jak wynika z ustaleń faktycznych, w dniu 13 czerwca 2014r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie uprawnień emerytalnych z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego 60 lat życia.

Rozpoznając wniosek ubezpieczonej z dnia 13 czerwca 2014r., organ rentowy wydał dwie decyzje: z dnia 13 czerwca 2014r. - o przyznaniu ubezpieczonej prawa do emerytury, począwszy od dnia 1 czerwca 2013r., czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku. Obliczając wysokość tego świadczenia organ rentowy do części socjalnej 24% zastosował kwotę bazową obowiązującą w dniu składania wniosku, czyli 3.191,93 zł oraz do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjął dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia, a także zastosował przepis art. 53 ustawy o FUS; z dnia 13 czerwca 2014r. - odmawiającą ustalenia wysokości świadczenia w myśl nowych zasad, a to z art. 26 ustawy emerytalnej.

W ocenie Sądu Okręgowego, ubezpieczona bezsprzecznie spełniła warunki do uzyskania emerytury w oparciu o art. 27 ustawy emerytalnej i po osiągnięciu wieku 60 lat życia (co nastąpiło w dniu 31 stycznia 2000r.) kontynuowała ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem 60 lat życia, wystąpiła po dniu 31 grudnia 2008r.

Powołując treść regulacji art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd I instancji wskazał, że przepis ten umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki

do przejścia na emeryturę na starych zasadach (stosownie do art. 27 ustawy emerytalnej), według zasad obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. (na zasadach art. 26 ustawy emerytalnej). Z jego treści wynika,

iż możliwe to jest w przypadku, gdy osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu - 65 lat życia mężczyzna i 60 lat kobieta, wystąpiły z wnioskiem

o świadczenie po 31 grudnia 2008r. i emerytura obliczona w myśl art. 26 ustawy emerytalnej (tzw. kapitałowa) okaże się wyższa, niż obliczona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej (na starych zasadach). Omawiany przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie zawiera jakiegokolwiek przepisu wskazującego, aby uprzednie ustalenie uprawnień do emerytury wcześniejszej uniemożliwiało jego zastosowanie.

Zdaniem Sądu I instancji, odwołująca wyczerpała dyspozycję przepisu art. 55 ustawy emerytalnej, podlegając ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu

po ukończeniu 60-tego roku życia. Interpretacja przepisu art. 55 ustawy emerytalnej przedstawiana przez organ rentowy sprzeczna jest z jego treścią. W przepisie tym brak jest przesłanki, że stosuje się go tylko do takiej osoby, która nie ma jeszcze ustalonego prawa do emerytury. Ustalenie emerytury na starych zasadach nie stanowi zatem przeszkody do ustalenia emerytury kapitałowej nawet w przypadku, gdyby ubezpieczony taką emeryturę pobierał. Przepis art. 55 ustawy emerytalnej stanowi jedynie, iż wniosek o emeryturę powinien zostać złożony po dniu 31 grudnia 2008r.

i warunkiem uzyskania emerytury kapitałowej jest kontynuowanie ubezpieczenia emerytalno-rentowego po osiągnięciu 60 lat życia w wypadku kobiet.

Kierując się powyższymi okolicznościami, Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy powinien ustalić ubezpieczonej emeryturę kapitałową i po jej ustaleniu stwierdzić, czy emerytura ta jest wyższa od obliczonej na starych zasadach i wypłacać emeryturę wyższą. Potwierdza to uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r., wydana w sprawie II UZP 4/13, zgodnie z którą nabycie prawa do emerytury przyjęte w ustawie emerytalnej, uwzględniając także treść wskazanego wyżej art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej, uzasadnia twierdzenie, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. W sytuacji zatem, gdy dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie

na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 tej ustawy, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta). Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza,

że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie

od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym

lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26 „zrównuje” w pewnym sensie sytuacje tych osób (urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r.) z sytuacją osób urodzonych po dniu

31 grudnia 1948r., które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji zaskarżonego orzeczenia.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu naruszenie prawa materialnego -

art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach o rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) poprzez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie, skutkujące przyznaniem ubezpieczonej prawa do emerytury, której wysokość ustalono według zasad określonych w art. 26 ustawy.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że możliwość zastosowania art. 55 ustawy o emeryturach o rentach z FUS, czyli obliczenia wysokości emerytury na zasadach określonych w art. 26 ustawy, dotyczy wyłącznie tych ubezpieczonych urodzonych przed 1949r., którzy nie mają ustalonego prawa do świadczenia na dotychczasowych zasadach. W procesie wykładni art. 55 ustawy nie można pomijać, iż przepis ten jest przepisem szczególnym wymagającym wykładni ścisłej, adresowanym do osób, które co do zasady nie zostały objęte reformą emerytalną (Dział II, Rozdział II ustawy), a które kontynuowały ubezpieczenie emerytalno - rentowe i ubiegają się o ustalenie prawa do emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (65 lat dla mężczyzn).

Apelujący podkreślił, że stanowisko prezentowane przez Zakład znalazło potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2012r., sygn. akt. III AUa 1689/11 (LEX nr 1129728), który orzekł, że z przepisu art. 55 ustawy wynika, że przesłanką warunkującą możliwość przyznania ubezpieczonemu „emerytury kapitałowej” jest kontynuacja pozostawania w ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym po osiągnięciu właściwego wieku emerytalnego i wystąpienie z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r. po raz pierwszy.

Organ rentowy podniósł, że chociaż wnioskodawczyni po ustaleniu uprawnień do emerytury kontynuowała ubezpieczenie, jak również legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, nie może skutecznie domagać się ustalenia prawa do emerytury na podstawie art. 26 ustawy, ponieważ wniosek o emeryturę złożony w dniu 13 czerwca 2014r. jest kolejnym wnioskiem o przyznanie emerytury i wbrew temu, co przyjął Sąd I instancji, stan faktyczny sprawy nie odpowiada hipotezie przepisu art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W ocenie skarżącego ubezpieczeni, którzy zrealizowali prawo do wcześniejszej emerytury na zasadach określonych w Dziale II Rozdział II ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a którzy ubiegają się o ustalenie prawa do kolejnej emerytury, do której znajduje zastosowanie art. 21 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 53 ustawy lub o ponowne ustalenie wysokości wcześniej przyznanego świadczenia (art. 110-112), nie są uprawnieni do ustalenia wysokości świadczenia na zasadach określonych w art. 26 ustawy. Zdaniem organu rentowego, osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948r., które zgłosiły wniosek o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2012r., objęte są regulacją przepisu art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej, przewidującą pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury o kwoty pobranych emerytur, przyznanych na podstawie art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 ustawy emerytalnej lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela. Przepisy ustawy emerytalnej nie przewidują natomiast możliwości pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury o kwotę pobranych emerytur - ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949r. Tak więc ustalenie obecnie wysokości emerytury na podstawie przepisu art. 26 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu urodzonemu przed 1 stycznia 1949r., pobierającemu wcześniej przyznaną emeryturę, spowodowałoby, że znalazłby się on w lepszej sytuacji, niż ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1949r., w stosunku do którego przewidziane jest pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy dokonał ustaleń stanu faktycznego oraz przeprowadził właściwą ocenę prawną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny w pełni podziela i akceptuje te ustalenia oraz argumentację prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j.t.), zwanej ustawą emerytalną, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Z brzmienia art. 55 nie wynika, wbrew zarzutom apelacji, że skorzystanie z tego unormowania jest możliwe wyłącznie w sytuacji złożenia pierwszego wniosku o świadczenie. Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji, ubezpieczona urodzona przed dniem 1 stycznia 1949 r., która osiągnęła powszechny wiek emerytalny, kontynuowała zatrudnienie i wystąpiła o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia według zasad wynikających z art. 26, niezależnie od tego, czy wcześniej nabyła prawo do emerytury w wieku obniżonym lub emeryturę wcześniejszą. Fakt, że ubezpieczona decyzją z dnia 25 maja 1995r. ma przyznane prawo do emerytury na podstawie art. 27, która została obliczona według art. 53 ust. 1 ustawy emerytalnej, nie pozbawiał jej możliwości złożenia wniosku o obliczenie emerytury również na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 29 stycznia 2014r., sygn. akt I UK 411/13, OSNP 2015/4/56, LEX nr 1482342, wskazujący, że: „Uprawnienie do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) ma ten ubezpieczony urodzony przed 1 stycznia 1949r., który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a o emeryturę powszechną wystąpił dopiero po 31 grudnia 2008r. Uzyskanie wcześniejszej emerytury nie wyłącza stosowania tej regulacji” (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 2014r., sygn. akt I UK 345/13, LEX nr 1455228).

Reasumując, skoro ubezpieczona spełnia warunki określone w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, brak było podstaw do uwzględnienia apelacji.

Z tych przyczyn, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

/-/SSO del. M.Pierzycka-Pająk /-/SSA J.Ansion /-/SSA E. Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR